

ВИХОВАННЯ В СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗВО ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ

Коблик Віталій, Україна

Освітній процес педагогічних закладів вищої освіти є і середовищем і етапом виховання студентів. Виникнення, становлення, актуалізація чи зміна мотивації у студентів відбувається саме тут: у процесі професійної підготовки. І, якщо мотивація передбачає задоволення особистих потреб, то ціннісне ставлення до праці визначається особистісне утворення, яке характеризує місце трудової діяльності в загальній системі цінностей індивіда

Головним моментом у становленні мотивації виступає той факт, що в ранній юності складаються особливі внутрішні умови, які ставлять її в центр психічного розвитку – зміна внутрішньої позиції, досягнення у сфері самосвідомості. Вираженням мотивації в ранній юності виступають професійні плани, що є спонукальними відносно сьогодення. Також головним надбанням ранньої юності в становленні мотивації виступає перетворення підліткової мрії про майбутню професію на більш реалістичний, націлений на дійсність план дій відносно своєї майбутньої професійної діяльності [2].

Проаналізуємо цінність, яка обумовлює ціннісне ставлення до праці за різними словниками - це будь-яке матеріальне або ідеальне явище, яке має значення для людини чи суспільства, заради якого вона діє, витрачає сили, час, гроші, здоров'я тощо, заради якого вона живе. Цінності, як їх презентовано у словниках, - це те, що особливо важливо для людини. Їх усвідомлення та реалізація дають їй можливість сформуватись як особистості, відчуті задоволення від праці

Цінність – це перш за все феномен соціальної свідомості. Кожне явище дійсності має своє естетичне, філософське і етичне значення (тобто ступінь наближеності до вищих духовних цінностей – Краси, Істини і Добра, які є найабстрактнішими й найдосконалішими втіленнями Красивого, Розумного і Доброго). Цінності набувають соціального сенсу, реалізуються і справляють

вплив на свідомість і поведінку особистості лише в тому разі, якщо вони глибоко усвідомлюються і сприймаються особистістю як ціннісні орієнтації в світі людських потреб і, передусім, моральних. [3, с. 1001].

Цінність того чи іншого об'єкта визначається в процесі його оцінки особистістю, яка виступає засобом усвідомлення значущості предмету для задоволення її потреб. Принципово важливо зрозуміти різницю між поняттями цінності та оцінки, яка полягає в тому, що цінність об'єктивна. Вона складається в процесі соціально-історичної практики. Оцінка ж висловлює суб'єктивне ставлення до цінності і тому може бути істинною (якщо вона відповідає цінності) і помилковою (якщо вона цінності не відповідає). На відміну від цінності оцінка може бути не тільки позитивною, але й негативною. Саме завдяки оцінці відбувається вибір предметів, потрібних і корисних людині і суспільству.

Згідно з сучасним філософським словником, «цінність - сформована в умовах цивілізації та безпосередньо пережита людьми форма їх відношення до загальнозначущих зразків культури і до тих граничних можливостей, від усвідомлення яких залежать здібності кожного індивіду проектувати майбутнє, оцінювати «інше» та зберігати у пам'яті минуле» Це визначення розкриває одну з головних особливостей функціонування цінностей, яка виявляється в існуванні внутрішніх зв'язків людини з навколишньою дійсністю.[1, с. 1001]

Отже, робимо висновки що процес перебудови свідомості людини і системи її цінностей і ціннісних орієнтацій, стереотипів мислення, звичок, які, за висловом Демократа, є «другою природою людини», відбувається складніше, триваліше, ніж у інших сферах життєдіяльності. Кожний етап такої перебудови має свої особливості, які зумовлюються як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. Прогнозування розвитку суспільства навіть на незначний період неможливе без виявлення цих особливостей, їх осмислення і аналізу.

Характеризуючи поняття ставлення, як важлива категорія нашого дослідження, в педагогіці розглядається, як сформована на основі переконань стійка позитивна чи негативна оцінка особою об'єктів матеріального чи духовного світу. Це почуття, які особа відчуває до об'єкту і спрямовують її

поведінку або характер поведіння з ким -, чим-небудь: душевне ставлення до людей, ставлення до життя, ставлення до хворих, ставлення до праці.

Ставлення - філософська категорія або науковий термін, що позначає будь-яке поняття, реальним корелятом якого є певне співвідношення (зв'язок) двох і більше предметів. Ставлення в соціології, психології, антропології – це зв'язок або взаємодія людей або їх спільнот між собою чи характерна спрямованість їх дій.[4, с. 800с.].

На основі узагальнення наукових джерел ціннісне ставлення до праці передбачає усвідомлення дітьми та учнівською молоддю соціальної значущості праці, розвинену потребу в трудовій активності, ініціативність, схильність до підприємництва; розуміння економічних законів і проблем суспільства, шляхів їх розв'язання, готовність до творчої діяльності, конкурентоспроможності й самореалізації в умовах ринкових відносин, сформованість працелюбності й мобільності як базових якостей особистості.

Виховання ціннісного ставлення до праці як здійснюється в закладах вищої освіти у студентів– це цілеспрямований і систематично здійснюваний процес формування в учнів даного особистісного утворення, яке характеризує місце трудової діяльності в загальній системі цінностей індивіда та проявляється в їх бажанні сумлінно, відповідально та активно проводити позаурочну добродійну трудову діяльність, що є безкорисливою та добровільною на користь інших людей.

Висновки і перспективи. Отже, на основі аналізу базових понять трактуємо ціннісне ставлення до праці як особистісне утворення, яке характеризує ціннісне ставлення студентів до праці в загальній системі цінностей індивіда та проявляється в його спрямованості на активну предметно-перетворювальну працю, бажанні сумлінно та відповідально працювати, усвідомленні соціальної значущості праці як обов'язку і духовної потреби, повазі до людей праці, творчому ставленні до праці.

Списки використаних джерел

1. Амонашвили Ш.А. Создал человека / Ш. А. Амонашвили. – М. : Знание, 1982. – 95 с. Психологический словарь / Под ред. В.В. Давыдова. – М.: Педагогика, 1983. – 1001с.
2. Громкова М.Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности : учеб. пособие для вузов / Громкова М.Т. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с.
3. Современный философский словарь / Под ред. В. Е. Кемерова. - М.: Панпринт, 1998. с. 1001.
4. Філософський словник / За ред. В.І. Шинкарука. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800с.